

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/2/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1220206670
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:1220206670.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX A., právne zastúpeného JUDr. Michalom Fecilakom, advokátom so sídlom Jesenná 8, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Národná diaľničná spoločnosť a.s., so sídlom Dúbravská cesta 14, 841 04 Bratislava, IČO: 35 919 001, právne zastúpenému Advokátskou kanceláriou GARAJ & Partners, s.r.o., so sídlom Jozefská 3, 811 06 Bratislava, IČO: 35 951 125, o určenie, že nehnuteľnosť nie je zaťažená vecným bremenom s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 7C/102/2020-155 zo dňa 06.09.2021, jednohlasne takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok.
- II. Zamietá návrh na prerušenie konania.
- III. Priznáva žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % vo vzťahu k žalobcovi.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol nasledovne:

- I. Zamietá návrh žalobcu na prerušenie konania.
- II. Žalobu žalobcu zamietá.
- III. Žalovaný má vo vzťahu k žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Rozhodnutie odôvodnil ust. § 6 ods. 1, 2 z. č. 639/2004 Z.z., § 151n ods. 1 – 3, § 151o ods. 1, § 151p ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 137, § 162 ods. 1 – 3 CSP. Zároveň poukázal aj na článok 20 ods. 4 Ústavy SR. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že nesporne je žalobca vlastníkom nehnuteľnosti, ktorá je označená v katastri ako parcela č. C KN XXXX/X – zastavané plochy a nádvoria o výmere 127 m², zapísanej na LV č. XXXX, obec A., okres A., k. ú. D.. Tiež nie je sporné, že na tejto nehnuteľnosti sa nachádza diaľnica D1 úseku A. – E., k. ú. D.. S poukazom na § 6 ods. 1 z. č. 639/2004 Z.z. je zrejmé, že vecné bremeno vzniklo priamo zo zákona. Žalobca navrhol prerušiť konanie podľa § 162 ods. 1 písm. b) a § 162 ods. 3 CSP s poukazom na to, že súd prvej inštancie by mal predložiť návrh na Ústavný súd SR, ktorý jediný môže rozhodnúť o nesúlade Ústavy SR a zákona, ktorým je konkrétne § 6 ods. 1 z. č. 639/2004 Z.z. Súd prvej inštancie však povedal, že nevidel dôvod na takéto prerušenie konania, keďže sa stotožňuje s názorom Ústavného súdu SR pod sp. zn. IV. ÚS 736/2013 a so zriadením vecných bremien súvisia aj rozhodnutia Ústavného súdu SR IV. ÚS 126/2010, I. ÚS 211/2010. Poukázal na to, že vzniklo vecné bremeno zo zákona, ktoré však nevylučuje, aby sa majetkoprávne vypořádali žalobca so žalovaným,

čo sa aj v konaní preukázalo. Žalovaný rokuje so žalobcom o finančnej náhrade za jeho vlastníctvo. Odôvodnil svoje rozhodnutie nálezom Ústavného súdu SR IV. ÚS 227/2012 a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR 4Cdo/89/2008, ktoré riešili otázku vecného bremena z pohľadu opakujúceho sa plnenia alebo jednorazovej finančnej náhrady a otázkou premlčacia tejto náhrady. V ďalšom posudzoval to, že v spore ide o určovaciu žalobu, ktorá podľa § 137 písm. c) CSP a je posudzovaná s tým, či predmetnou žalobou sa vyporiada ochrana toho práva, ktoré žalobca si žiada chrániť. V tej súvislosti citoval rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1Cdo/36/2008. Podľa jej názoru skutočnosť, že nehnuteľnosť, diaľnica D1 A. – E. je postavená na pozemku žalobcu je nesporná, potom mohlo riešenie otázky, ktorú žiadal určiť žalobca, otázkou predbežnou a nie je naliehavý právny záujem na tom, aby takúto otázku riešil určovacou žalobou. Poukázal aj na rozhodnutie, týkajúce sa zaťaženia nehnuteľnosti vecným bremenom, z ktorého vyplýva, že prijatím osobitného zákona 639/2004 Z.z. je situácia po právnej stránke zrejme a vlastník je sčasti obmedzený a je povinný trpieť, zdržať sa alebo konať v rozsahu tohto obmedzenia. Článok 20 ods. 4 Ústavy SR upravuje to obmedzenie, v akom rozsahu je možné vlastníka obmedziť. Podľa názoru súdu prvej inštancie mohol žalobca uplatňovať len nárok na náhradu, tá by mala byť jednorazová a podlieha premlčaniu. Z viacerých rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, Krajských súdov Banská Bystrica, Nitra, v bode 34 a 35 tohto rozsudku rozobral otázku vecných bremien, ktorými sa zaoberali nadriadené súdy jednak z pohľadu ich vzniku, nárokov vlastníkov na náhradu aj otázku premlčania výšky náhrady. Preto žalobu ako nedôvodnú zamietol a priznal nárok na náhradu trov konania žalovanému ako úspešnému účastníkovi s tým, že odôvodnil ho § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. V podstate v odvolaní zotrval na argumentoch uvádzaných v žalobe. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie sa nedostatočne vyporiadal s otázkou návrhu na prerušenie konania, pretože bol povinný podať na Ústavný súd SR, kde sa mal riešiť rozpor medzi právnou normou, Ústavou SR a zákonom o národnej diaľničnej spoločnosti 639/2004 Z.z., konkrétne § 6 ods. 1. Podľa názoru žalobcu súd zistil nesprávne skutkový stav a aj nesprávne vec právne posúdil. Na to, že nepredložil vec na Ústavný súd SR citoval body 7 až 12 rozsudku a zdôraznil, že vlastník môže byť podľa Ústavy SR obmedzený len zákonným spôsobom, len v nevyhnutnej miere a za náhradu. Podstatou jeho argumentácie je to, že nemôže žalovanému vzniknúť vecné bremeno zo zákona, len na základe zákona a práve túto okolnosť zdôrazňoval a žiadal, aby k tomu sa Ústavný súd SR vyjadril. Poukázal aj na to, že Okresný súd Bratislava II. podal takýto návrh na riešenie súladnej otázky v nároku, ktorý je aj predmetom tejto žaloby. Správne teda malo dôjsť k prerušeniu konania a riešiť precedentnú otázku. Doteraz na rozhodnutia, na ktoré poukazoval súd prvej inštancie, takúto okolnosť neriešil, riešili sa iné veci, ale nie konkrétne to, čo požaduje žalobca. Ďalej je podľa jeho názoru splnená aj otázka naliehavosti právneho záujmu, pretože je ohrozené právo žalobcu ako vlastníka, ktorý prostredníctvom zákona 639/2004 Z.z. je obmedzovaný na svojich právach, ktorý je v rozpore priamo s Ústavou SR, pretože ide o ochranu vlastníckeho práva a je potrebné sa touto vecou zaoberať. Pripojil tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1Šžrk 20/2018.

K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý poukázal na to, že súd prvej inštancie úplne, logicky a sústredeným spôsobom rozhodol o veci. Čo sa týka prerušenia konania, je potrebné uviesť, že súd podľa § 162 ods. 1 písm. b) a ods. 2 CSP je viazaný tým, že kedy je možné prerušiť konanie. Je nutné povedať, že Ústavný súd SR riešil vo veci IV. ÚS 736/2013 priamo problematiku vzniku vecného bremena zo zákona podľa § 6 ods. 1 z. č. 639/2004 Z.z. Preto skutočný dôvod na prerušenie konania neexistuje. Čo sa týka určovacej žaloby domnieva sa, že zo strany žalobcu neboli preukázané dôvody pre podanie žaloby. Argumenty žalobcu neobstoja, sú len veľmi vágne formulácie, pričom zákon hovorí presne, kedy je možné podať určovaciu žalobu, čo táto žaloba nespĺňa. Kritéria stanovené zákonom, že inú žalobu žalobca nemohol podať, že je to jediný vhodný prostriedok a nástroj, že vytvorí základ pre vyporiadanie právnych vzťahov medzi stranami sporu, má preventívny charakter alebo jeho právo neisté a ohrozené. Žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej je diaľnica D1, úsek Prešov – Ličartovce, žalovaný vstúpil do konania so žalobcom, má záujem riešiť veci majetkoprávnym vyporiadaním, čo sa len obštrukčným konaním žalobcu doteraz nepodarilo. Táto žaloba neobstojí, zákonné vecné bremeno vzniklo v prospech žalovaného v súlade so zákonom, nie je to jediný prípad, ktorým zákon rieši vzťahy vlastníka pozemku a vlastníka stavby. Obmedzenie vzniklo v nevyhnutnej miere, a to z verejného záujmu a nárok na náhradu si mal uplatniť žalobca v čase, kedy táto zákonná úprava bola prijatá, ako jednorazový nárok s tým, že sa tento premlčuje vo všeobecnej premlčacej lehote. Z tohto dôvodu navrhol potvrdiť rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací prejednal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 378, § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Súd prvej inštancie dôsledne zistil skutkový stav a vec aj správne právne odôvodnil.

Z obsahu spisu nateraz je možné uviesť:

Rozsudkom Okresného súdu Prešov číslo konania 9C/71/2013-215 zo dňa 25. januára 2016 súd určil, že B. F. a G. F. boli v čase ich smrti, a to každý zvlášť vlastníkom spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 1/2 v pomere k celku na novovytvorenej parcele KN C číslo XXXX/X, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 127 m², nachádzajúcich sa v k. ú. D., vytvorenej z parcely KN C číslo XXXX zapísanej na LV č. XXXX, okres A., obec A., k. ú. D. Geometrickým plánom spoločnosti Geoplan Prešov, s.r.o. číslo XXX/XXXX z 10.10.2012, overeného Správou katastra A. dňa 07. októbra 2012 pod číslom H. - XXXX/XX, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku.

Z výpisu z Listu vlastníctva číslo XXXX, okres A., obec A., k. ú. D. mal súd za preukázané, že žalobca je výlučným vlastníkom parcely KN C číslo XXXX/X o výmere 127 m², zastavaná plocha a nádvorie v podiele 1/1, ktorý nadobudol kúpnyimi zmluvami, ktorej vklad bol povolený pod číslom G. XXXX/XXXX dňa 19.06.2019 a G. XXX/XXXX, povolený dňa 20.02.2019.

Žalobca predložil súdu návrh Okresného súdu Bratislava II. vo veci začatia konania o súlade právnych predpisov doručený Ústavnému súdu Slovenskej republiky dňa 08.06.2020 vo veci posúdenia zákonného ustanovenia § 23 ods. 5 zákona číslo 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov s článkom 20 ods. 4, článkom 13 ods. 4 a článkom 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky.

Žalovaný je právnická osoba zapísaná v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I., vo vložke číslo 3518/B.

Žalovaný súdu predložil komunikáciu so žalobcom ako vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej je postavená stavba diaľnice zo dňa 27. novembra 2019, 04.novembra 2019, predmetom ktorej bola snaha žalovaného odkúpiť predmetné nehnuteľnosti od žalobcu aj na podklade Znaleckého posudku číslo XX/XXXX I. J. K., znalca v odbore stavebníctvo, ktorý stanovil všeobecnú hodnotu parcely KN číslo XXXX/X, zapísanú na LV č. XXXX, k. ú. D..

V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejednáva vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu, určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadom akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený, ale aj povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

Odvolací súd v konaní relevantne posudzuje konkrétne dôvody uvádzané v odvolaní, a to či bol zistený skutkový stav správne a úplne a či sa aplikovali správne príslušné právne predpisy, pričom v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument, ale na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd SR II. ÚS 78/2005).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06).

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho konania, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 – A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 – B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03), (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Cdo 238/2008 zo dňa 30. novembra 2009). Rozhodnutie súdu 1. inštancie spĺňa vyššie uvedené kritéria, ktoré sú kladené na súdne rozhodnutie.

Obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu možno zaradiť do osobitnej kategórie, keďže k obmedzeniu došlo v skutočnosti nie zákonom, ako to tvrdí žalobca, ale ešte v čase výstavby diaľnice D1 úsek A – E.. Prijatím zákona o národnej diaľničnej spoločnosti bol vytvorený priestor na vyporiadanie nárokov takto obmedzených vlastníkov pozemkov, vrátane žalobcu resp. jeho právneho predchodcu (žalobca nadobudol svoje vlastníctvo v roku 2015), po nadobudnutí účinnosti zákona (k obmedzeniu vlastníka pozemku došlo z verejného záujmu). Súd 1. inštancie sa v súvislosti s podanou žalobou správne vysporiadal so žalobou, jej obsahom a dôvodmi v intenciách ustanovení z.č. 639/2004 Z.z.

Ak všeobecné sudy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania (uznesenie Ústavného súdu SR zo 6. 10. 2017, sp. zn. II. ÚS 590/2017).

Preto správne postupoval súd 1. inštancie, ak sa zaoberal otázkou naliehavého právneho záujmu a v tejto súvislosti sa s jeho závermi stotožňuje aj odvolací súd. Žalobca medzi dôvodmi podanej žaloby uviedol, že nemôže uplatniť nárok na náhradu za vecné bremeno, keďže ide o jednorazovú náhradu, ktorá nebola uplatnená vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote od účinnosti z.č. 639/2004 Z.z., teda k 1.1.2005 a ani táto skutočnosť nedáva žalobcovi priestor na podanie danej žaloby.

Podstatou práva na spravodlivý proces totiž nie je právo strany sporu, aby sa súd plne stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, prebral a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami.

Ústavný súd Slovenskej republiky sa zaoberal vo viacerých rozhodnutiach inštitútom vecného bremena, ktoré bolo upravené z.č. 639/2004 Z.z., v ktorých nekonštatoval rozpor zákona s Ústavou SR (napr. IV. ÚS 736/2013, II. ÚS 500/2018), ani doposiaľ neboli vydané rozdielne rozhodnutia v obdobných veciach, čo by bol dôvod na predloženie veci na prerokovanie plénu ÚS, čo žiadal žalobca od súdu 1. inštancie. Potom súd 1. inštancie správne zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania.

Odvolací súd tak považoval rozsudok súdu 1. inštancie za vecne správny, preto ho potvrdil podľa ust. § 387 os. 1, 2 CSP.

Keďže v odvolaní žalobca podal opätovný návrh na prerušenie konania z dôvodu predloženia veci na Ústavný súd SR na začatie konania podľa čl. 125 Ústavy SR, odvolací súd rozhodol o tomto návrhu tak, že návrh na prerušenie konania zamietol.

Podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP súd konanie preruší, ak pred rozhodnutím vo veci došiel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov; v tom prípade podá Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len "ústavný súd") návrh na začatie konania,

Podľa § 162 ods. 3 CSP o zamietnutí návrhu na prerušenie konania súd rozhodne spolu s rozhodnutím vo veci samej.

Odvolačný súd rovnako, ako súd 1. inštancie nezistil dôvod na prerušenie konania a v tejto súvislosti poukazuje na bližšie dôvody uvedené v bode 20. tohto rozsudku.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Zodpovedané majú byť len tie otázky, ktoré majú pre vec zásadný význam, prípadne dostatočne objasnený skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu, uvádzaných účastníkmi konania (Ruiz Toria c. Španielsko z 09.12.1994, séria A č. 303-A, str. 12, § 29). Ústavný súd SR vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd nepovažoval za potrebné vyjadriť sa k ostatným dôvodom odvolania, nakoľko tieto pre rozhodnutie vo veci samej boli bez významu.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP, v zmysle zásady úspechu. V odvolacom konaní mal úspech žalovaný, preto mu odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k žalobcovi v rozsahu 100 %.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).